

2017-32-0151-00087

Skrivelse af 5. marts 2018 fra Syd- og Sønderjyllands Politi

En ko blev transporteret levende til slagtning. Efter slagtning fandtes koen at være drægtig, og det blev vurderet, at den var i sidste 10 % af drægtighedslængden. Koen var inden transporten blevet undersøgt af en dyrlæge, som vurderede, at den havde et stenfoster. Forholdet blev anmeldt.

Rådet udtalte:

Rådet har til brug for besvarelsen anvendt sagkyndig bistand.

Spørgsmål 1:

Vil der altid være ydre tegn på, at en ko er i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden og i bekræftende fald hvilke?

Svar ad 1:

Hvis det lægges til grund, at en gennemsnitlig drægtighedsperiode for en ko er på 281 dage, så strækker den sidste tiendedel af drægtigheden sig over 28 dage. Gennem den sidste del af drægtigheden, hvilket omfatter de sidste 28 dage, forbereder koens anatomiske strukturer i og omkring fødselsvejen samt yveret sig på den forestående kælvning og begyndende laktation. Denne proces starter gradvist og kulminerer under normale forhold på kælvningstidspunktet. De ydre tegn er derfor tydeligst helt tæt på den forestående kælvning og ubetinget klare, når der iagttages veer, fostervandet afgår og der ses fosterdele i fødselsvejen. På dette tidspunkt bør det være evident, at koen er i fødsel med et fuldbåret foster og dermed i sidste tiendedel af drægtigheden. Men som nævnt ovenfor, så starter kroppens forberedelse til fødslen langsomt, idet afslapning af bækkenets ligamenter (bindevævsophæng), den såkaldte "lødning", sker over tid som følge af hormonpåvirkning ligesom yverets udvikling (øget størrelse, produktion af råmælk) sker som en fremadskridende proces, der er tydeligst hos kvier, da sådanne indtil første fødsel har et juvenilt yver. Hvor tydeligt ovennævnte tegn er, varierer mellem individer og afhænger eksempelvis af dyrets ernæringstilstand (mængden af subkutant fedt), ligesom der må forventes genetiske forskelle mellem dyr.

Der kan derfor ikke svares entydigt på spørgsmålet, da dette dækker en periode på 28 dage, men generelt kan det siges, at når fødslen er påbegyndt, så vil ydre tegn kunne iagttages hos alle dyr, mens ydre tegn 28 dage før kælvning kan være vanskeligere at påvise og vil tydeligst kunne ses som udvikling af yveret hos kvier. Der er ingen ydre tegn, som konklusivt kan anvendes til at differentiere mellem kvæg i sidste hhv. næstsidste tiendedel af drægtigheden.

Spørgsmål 2:

Kan en dyrlæge på baggrund af en klinisk undersøgelse ud fra et veterinærfagligt skøn udtale sig om, hvorvidt koen skønnes drægtig i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden eller ej?

I bekræftende fald bedes Det Veterinære Sundhedsråd besvare, om der er forbundet en usikkerhed med et sådant skøn og i bekræftende fald graden heraf.

Svar ad 2:

Jævnfør svar ad 1 skal det her bemærkes, at den sidste tiendedel af drægtigheden omfatter 28 dage. Ved en klinisk undersøgelse på kælvningstidspunktet vil en dyrlæge som oftest kunne fastslå, at dyret er i sidste tiendedel af drægtigheden, idet fund af fuldbårne fosterdele i fødselsvejen er konklusivt. Jf. omtalen af ydre tegn i svar ad 1, vil fundene ved en klinisk undersøgelse være vanskeligere og vanskeligere at tolke med faldende drægtighedslængde i den sidste tiendedel af drægtigheden. En klinisk undersøgelse mhp. at fastslå drægtighedstidspunktet vil primært basere sig på en palpation af de indre kønsorganer gennem indførelse af en arm i koens endetarm (transrektal palpation). Man vil herved mærke efter selve fosteret, diameteren af de såkaldte børknuder (placentomer) samt størrelse og blodgennemstrømningen i de blodkar (arteria uterina media sinister et dexter), som forsyner den drægtige livmoder med blod. Man kan herved få en tydelig indikation for, om koen er højdrægtig, men ingen af fundene er konklusive for, om koen er i sidste eller næstsidste tiendedel. Det er således forbundet med en betydelig usikkerhed definitivt at udtale sig om en ko er i sidste eller næstsidste tiendedel af drægtigheden.

Det skal dog i denne sammenhæng bemærkes, at selvom der er en betydelig usikkerhed i at afgøre om et givent kreatur er i sidste eller næstsidste tiendedel af drægtigheden, så kan man som oftest ved en korrekt udført klinisk undersøgelse, der omfatter palpation af de indre kønsorganer, med stor sikkerhed afgøre, om koen er betydeligt tidligere i drægtigheden, har et dødt foster (mumifikation) eller om koen ikke er drægtig (se svar til spørgsmål 3).

Spørgsmål 3:

Finder Det Veterinære Sundhedsråd, at dyrlægen i den pågældende sag har udført en grundig klinisk undersøgelse, som kan danne tilstrækkeligt grundlag for det veterinære faglige skøn om, hvorvidt koen befandt sig i sidste tiendedel af drægtighedsperioden?

Svar ad 3:

Dyrlægen har foretaget en undersøgelse, som omfatter palpation af de indre kønsorganer, herunder livmoderen, hvilket er den metode, som typisk anvendes. De kliniske oplysninger som de fremgår af afhøringsrapporten dateret 1.9.2015 er imidlertid meget sparsomme.

Hvorvidt dyrlægen ikke har foretaget en korrekt klinisk undersøgelse eller har fejltolket sine fund, kan Rådet ikke afgøre. Af den medfølgende slagteattest fremgår imidlertid, at der ikke er konstateret ”karsvirren”, der er en klinisk beskrivelse af blodgennemstrømningen i de store blodkar til livmoderen i de tilfælde, hvor koen er drægtig. Karakteren af ”karsvirren” er et semikvantitativt mål for drægtighedslængde sådan at forstå, at kraftig karsvirren indikerer stor blodgennemstrømning tydende på en fremskreden drægtighed.

Lægges yderligere til grund, at den gennemførte ultralydscanning er gennemført som en trans-rektal scanning, vil et brugbart resultat være meget afhængigt af kalvens positionering i børen i forhold til endetarmen. Kalvens hjerte ville skulle befinde sig indenfor en afstand af ca. 10 cm fra scannerhovedet (proben) for at give et brugbart billede. Børen beskrives på slagteattesten som udfyldt (af væske underforstået), så det negative resultat på scanningen er ikke overraskende.

Med baggrund i de foreliggende oplysninger vil Rådet nære stor betænkelighed ved at udtale, at den kliniske undersøgelse ikke skulle være foregået på en korrekt måde.

Spørgsmål 4:

Hvis det lægges til grund, at en gennemsnitlig drægtighedsperiode for en ko er på 281 dage, og koen er i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden efter 253 dage, bedes det angivet, om det ved en grundig klinisk undersøgelse altid vil være muligt at vurdere, om koen har været drægtig i mere end 253 dage?

Svar ad 4:

Jf. svaret på spørgsmål 1 og 3, så vil man ikke altid ved en grundig klinisk undersøgelse kunne afgøre præcist hvor i drægtigheden en højdrægtig ko befinder sig (sidste tiendedel versus næstsidste tiendedel).

Spørgsmål 5:

Giver forholdene samlet set Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 5:

Usikkerheden omkring sontring mellem sidste og næstsidste tiendedel af drægtigheden hos en ko illustreres endvidere ved den i sagsakterne vedlagte faglige undersøgelse af fostrets hoved/hals og 3 placentomer. Selv ved denne direkte undersøgelse af fosterdele angives usikkerhed om sontringen.

Afgørelse:

Sigtelsen blev opgivet, idet man ikke fandt, at tiltalte ville blive fundet skyldig.